

Naar een ecologisch maaibeleid

Gezamenlijke IVN-KNNV Werkgroep “Groene Rotondes en Duurzame Bermen” – 5 januari 2022
Coördinator [naam], [e-mailadres]

Diverse malen heeft de gemeenteraad zich uitgesproken voor méér bloeiende bermen en bomen. Op 4 november heeft de raad een amendement aangenomen waarin o.a. wordt opgeroepen om “nog deze periode onderbouwde keuzes [te] maken voor het vergroten van de biodiversiteit in onze gemeente”.

Met deze notitie doet de gezamenlijke IVN-KNNV Werkgroep “Groene rotondes en duurzame bermen” concrete voorstellen om de biodiversiteit van gemaaide oppervlakken zoals bermen te versterken.

Kernpunt is dat het maaien nu meestal plaatsvindt door te “klepelen”. Hierbij wordt de vegetatie gehakseld, en blijven de plantenresten liggen. In combinatie met stikstofneerslag leidt dit tot een toename van de voedselrijkdom van de bodem, waardoor er uiteindelijk alleen nog plek is voor grassen en ruigteplanten als brandnetel en fluitenkruid. Door een verkeerde timing van het maaien wordt het natuurlijk uitzaaien verhinderd. Door te veel in één keer te maaien verdwijnen voedselbronnen, voortplantingsplekken en overwinteringsmogelijkheden voor insecten.

Inmiddels is er veel kennis beschikbaar over optimaal maaibeleid. Klepelen wordt vervangen door gefaseerd maaien en afvoeren van maaisel. Hierbij wordt rekening gehouden met de soorten planten, bloeitijdstippen en lokale omstandigheden. Deze kennis is vertaald in een keurmerk voor goed maaibeheer, KleurKeur.

Zelfs voor algemene soorten in Nederland is het nu nodig om beschermende maatregelen in te stellen. Dit is onlangs door Naturalis in opdracht van het ministerie van LNV vertaald in een set richtlijnen, “Basiskwaliteit Natuur”.

Onze voorstellen voor het maaibeleid:

1. Werk volgens gecertificeerde methodieken, zoals KleurKeur.
2. Wijs de gebieden aan waar deze aanpak gevolgd wordt.
3. Leg dit vast in de te vernieuwen contracten met de aannemers (NB: de contracten met Punt en Bunnik lopen eind 2022 af).
4. Stel een stadsecoloog aan (eventueel parttime), die op de hoogte is van de laatste inzichten, meekijkt bij de uitvoering, en adviseert over verbeteringen. Beleid op maat, gericht op de lokale plantensoorten en bodemgesteldheid, is essentieel. Een ecooloog kan invulling geven aan de Basiskwaliteit Natuur.
5. Faciliteer burgerparticipatie in de ideeënfase en uitvoering, en neem dit op in het contract met de aannemer.

Deze voorstellen sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen. De Tweede Kamer heeft vorig jaar met grote meerderheid een motie aangenomen, die pleit voor een standaard voor bermbeheer en een model aanbestedingsovereenkomst. De minister van LNV onderstreept het belang van scholing van beheerders.

In financieel opzicht geven we het volgende in overweging. De extra kosten van maaien t.o.v. klepelen zijn beperkt. Het gaat vooral om de kosten van het afvoeren van maaisel. Er zijn verschillende methodes om deze uitgaven laag te houden. Ook zullen na verloop van tijd de kosten dalen omdat het biosysteem beter in staat is zichzelf in stand te houden. Tenslotte: als we de biodiversiteit verder in laten storten zullen de kosten pas echt hoog zijn.